

OIKEUSMINISTERIÖLLE

Oikeusministeriö on pyytänyt minulta lausuntoa arviomuistiosta, jonka otsikko on ”Arviomuistio rikoslain viimeaikaisesta kehityksestä ja tulevista kehitystarpeista. Eräät seksuaali-, väkivalta-, ratti- ja talousrikokset” (oikeusministeriön julkaisusarja Mietintöjä ja lausuntoja 7/2018). Lausun kunnioittavasti seuraavaa.

Oikeusministeriön lainvalmisteluosasto ja kriminaalipoliittinen osasto ovat tehneet näkemykseni mukaan erinomaista työtä. Arviomuistio sisältää tiivistetyssä muodossa suomalaisen rikosoikeusjärjestelmän keskeiset rakennuspuut eli arvoperustan ja sitä konkretisoivat periaatteet. Muistio sisältää tarkastelun kohteeksi valituista rikostyypeistä niin normatiivisen kuvauksen, keskeisen tilastotiedon kuin kustannusten arvioimista koskevan analyysin.

Olen tulkinnut arviomuistiota siten, että rikosoikeusjärjestelmää ja sen legitimizeettiiä on perusteltua kehittää muuten kuin rangaistusasteikkoja ankaroittamalla. Ainoastaan seksuaalirikoksia koskevassa osiossa on toissijaisesti nostettu esille mahdollisuus pohtia lapsen seksuaalisen hyväksikäytön enimmäisrangaistuksen korotusta ja uuden rikossäännöksen (törkeä lapsen raiskaus) säätämistä. Arviomuistiosta esitetyt johtopäätökset tukeutuvat seikkaperäiseen analyysiin pohjautuviin argumentteihin.

Suhtaudun epäilevästi siihen, onko toissijaisesti esitetylle vaihtoehdolle riittävät perusteet. Tähän on kaksi syytä. Ensinnäkin enimmäisrangaistuksen korottaminen (lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö) ja uuden rikossäännöksen säätäminen (törkeä lapsen raiskaus) olisivat jälleen esimerkki siitä, että seksuaalirikossäännöksiä uudistettaisiin pistemäisesti – tällä kertaa osittain julkisuudessa käydyn keskustelun ja niiden pohjalla olevien yksittäisten tuomioistuinratkaisujen takia. Toiseksi mahdolliset uudistukset eivät pidä sisällään raiskauksen perustunnusmerkistöön liittyvää arviointia. Viittaamalla tällä suostumusdoktriinista käytyyn keskusteluun. Jos enimmäisrangaistuksen korottamista ja uuden rikossäännöksen säätämistä pidettäisiin riittävän perusteltuna uudistamistyön vaihtoehtona, silloin olisi mielestäni tarkoituksenmukaista yhdistää niitä koskevaan valmistelutyöhön raiskaussäännöksen uudistamistarvetta koskeva valmistelutyö.

Turussa, 14.4.2018

Jussi Tapani

Rikosoikeuden professori, Turun yliopisto